

اضطراب کووید-۱۹ در مدرسان دانشگاه جامع علمی کاربردی: اثر رضایت شغلی و اشتیاق شغلی

مسعود نجاری^{۱*}، فرشید بی باک^۲، اسعد خضرنژاد^۳، علی خضرنژاد^۴، کامران مام قادری^۵

چکیده

مقدمه: همه‌گیری بیماری کرونا و اجرای سیاست‌های پیشگیرانه تأثیر زیادی از لحاظ روانی و جسمانی بر روی آحاد جامعه گذاشته است؛ بنابراین هدف پژوهش حاضر پیش‌بینی اضطراب کرونا بر اساس رضایت شغلی و اشتیاق شغلی بود.

روش بررسی: روش پژوهش توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش شامل تمامی مدرسان دانشگاه جامع علمی کاربردی شهر بوکان در سال ۱۴۰۰-۱۳۹۹ بود که با استفاده از روش نمونه‌گیری تمام شماری ۹۳ نفر به‌عنوان نمونه مورد ارزیابی قرار گرفتند. پرسشنامه‌ها به‌صورت آنلاین از طریق شبکه‌های اجتماعی (واتساپ و تلگرام) توزیع شد. برای سنجش متغیرهای مورد مطالعه از پرسشنامه‌های اضطراب کرونا علی پور و همکاران (۱۳۹۸)، رضایت شغلی مینه سوتا (MSQ) و اشتیاق شغلی سالانوا و شوفلی (۲۰۰۱) استفاده شد. تجزیه و تحلیل داده‌های پژوهش با استفاده از روش‌های همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون گام‌به‌گام و با نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۳ صورت گرفت و سطح معناداری آزمون‌ها ۰/۰۵ در نظر گرفته شد.

نتایج: یافته‌ها نشان داد که ۵۷ نفر (۶۱/۲۹ درصد) از مدرسان مرد و ۳۶ نفر (۳۸/۷۰ درصد) از مدرسان زن بودند. میانگین و انحراف معیار سن برای مدرسان مرد $4/54 \pm 37/91$ و میانگین و انحراف معیار سن برای مدرسان زن $3/82 \pm 34/19$ بود. همبستگی مثبت معنی‌داری بین رضایت شغلی و اشتیاق شغلی وجود داشت. همچنین همبستگی منفی معنی‌داری بین رضایت شغلی و اشتیاق شغلی با اضطراب کرونا وجود داشت. ۱۲/۵ درصد از واریانس اضطراب کرونا توسط رضایت شغلی و اشتیاق شغلی تبیین شد.

نتیجه‌گیری: با توجه به نتایج پژوهش می‌توان اظهار کرد که جهت بالا بردن رضایت شغلی و اشتیاق شغلی در محیط‌های کاری افراد تدابیری اتخاذ شود که اضطراب و متغیرهای منفی کاهش‌یافته و مدرسان با رضایت و اشتیاق بیشتری فعالیت خود را انجام دهند و به رشد کیفی دانشگاه کمک کنند.

واژه‌های کلیدی: رضایت شغلی، اشتیاق شغلی، اضطراب کرونا، دانشگاه جامع علمی کاربردی

^۱ دکتری روانشناسی، گروه علوم تربیتی، مرکز بوکان، دانشگاه علمی کاربردی، بوکان، ایران

^۲ کارشناس ارشد روانشناسی، گروه روانشناسی، مرکز سنجند، دانشگاه پیام نور، سنجند، ایران

^۳ کارشناسی ارشد نانو شیمی، آموزش و پرورش، بوکان، آذربایجان غربی، ایران

^۴ کارشناسی ارشد زیست‌شناسی، آموزش و پرورش، سنجند، کردستان، ایران

^۵ کارشناسی ارشد علوم تربیتی، گروه علوم تربیتی، مرکز بوکان، دانشگاه علمی کاربردی، بوکان، ایران

* (نویسنده مسئول)؛ تلفن تماس: ۰۹۱۴۴۸۲۱۳۵۶، پست الکترونیک: najari.masoud@yahoo.com

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۱۰/۲۳

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۷/۰۳

مقدمه

مطالعات زیادی در مورد اضطراب کرونا ویروس (Corona Disease Anxiety) بر روی متغیرهای متفاوت صورت گرفته و تأثیر آن بر سلامت روان و جسم مورد تأیید قرار گرفته است (۱، ۲، ۳، ۴). شیوع بیماری کرونا ویروس از دسامبر سال ۲۰۱۹ در یوهان چین شروع شد و بسیاری از مناطق از جمله آفریقا، قاره آمریکا، مدیترانه شرقی، اروپا، آسیای جنوب شرقی و اقیانوس آرام عربی را در بر گرفت. در ایران نیز کرونا شیوع فراوانی دارد و سلامت جسمی و روانی افراد را به خطر می‌اندازد (۵). سازمان بهداشت جهانی در تاریخ ۳۰ ژانویه ۲۰۲۰ با انتشار بیانیهای، مبنی بر شیوع کروناویروس جدید؛ آن را ششمین عامل وضعیت اضطراری بهداشت عمومی در سراسر جهان اعلام کرد و تهدیدات آن را برای تمامی کشورهای جهان از جمله چین گوشزد کرد (۶). بدون شک این اوقات استرس‌زاست. همچنین درمان و واکسیناسیون هنوز در دسترس نیست و پیامدهای طولانی‌مدت این ویروس بر سلامتی و جامعه آشکار نیست و مشخص نیست که بیماری همه‌گیر چه تأثیری در سبک زندگی و آینده خواهد گذاشت و چه موقع می‌توانیم زندگی عادی خود را از سر بگیریم. سازمان بهداشت جهانی اعلام کرده است که گسترش سریع این بیماری عفونی غیرقابل پیش‌بینی باعث افزایش اضطراب و پریشانی شده است و افزایش اضطراب را پاسخ روان‌شناختی طبیعی به وضعیت به‌طور تصادفی در حال تغییر دانسته‌اند (۱). اضطراب یکی از علائم مشترک بین بیماران با اختلال‌های مزمن تنفسی از جمله کرونا می‌باشد که از طریق تضعیف سیستم ایمنی بدن بر سلامت و کیفیت زندگی تأثیر منفی می‌گذارد. همچنین حالتی روان‌شناختی است که هر انسانی در طول زندگی معمولاً آن را تجربه می‌کند؛ اما اگر از حد تعادل خارج شود به‌عنوان یک اختلال روانی شناخته می‌شود (۷). یافته‌ها نشان داده‌اند که ۱۵ درصد از بیماران مبتلا به کرونا ویروس دچار عوارض سلامتی جدی می‌شوند و در حدود ۵ تا ۱۰ درصد به دلیل جدی بودن علائم و خطر بالای مرگ‌ومیر نیاز به مراقبت دارند (۸). بر همین اساس وجود اضطراب کرونا در افراد جامعه می‌تواند متغیرهای زیادی را تحت تأثیر قرار دهد. از متغیرهای مرتبط با اضطراب کرونا، رضایت شغلی (Job satisfaction) است. رضایت شغلی عبارت است از نوع نگرش و جهت‌گیری فرد نسبت به شغل خویش و به مجموعه احساسات مثبت گفته می‌شود که

افراد نسبت به شغل خود و پس انجام کار دارند (۹). از آنجایی که بیشتر افراد تقریباً نیمی از ساعات بیداری خود را در محیط کارشان می‌گذرانند، بنابراین رضایت از کار و محیط کار امری مهم و ضروری است (۱۰). در کنار رضایت شغلی، اشتیاق شغلی (work engagement) را نیز می‌توان با اضطراب کرونا مورد توجه قرارداد. سازمان‌ها برای ابقای کارمندان دانش‌محور، ارزشمند و مستعد خود بایستی به مؤلفه مهم و مثبت اشتیاق کاری توجهی ویژه مبذول نمایند. اشتیاق کاری یک مؤلفه مهم و مثبت در سلامتی کارکنان به شمار می‌رود. مسئله مهم پیشروی سازمان‌ها، نحوه افزایش سطوح اشتیاق کارکنان است. با ایجاد اشتیاق کاری یک انسجام و وحدت میان کارکنان سازمان پدید می‌آید که به معنای رسیدن به نتایج مطلوب برای فرد و سازمان است (۱۱). اشتیاق به کار از این نظر اهمیت دارد که کار و شغل یک بخش فراگیر و اثرگذار در رفاه به شمار می‌رود که نه تنها بر کیفیت زندگی افراد، بلکه بر سلامت روانی و جسمانی آنان تأثیر می‌گذارد (۱۲). پژوهش‌های زیادی در داخل و خارج از کشور اهمیت و تهدید این بیماری را مورد بررسی قرار داده‌اند. رحمانی و همکاران (۲) در مطالعه‌ای تحت عنوان بررسی اضطراب ناشی از کرونا و ارتباط آن با فرسودگی شغلی در کارکنان بیمارستان: مطالعه مقطعی در جنوب شرق ایران به این نتیجه رسیدند که بین اضطراب ناشی از کرونا و فرسودگی شغلی، ارتباط معناداری وجود دارد. اعزازی بجنوردی و همکاران (۱۳) در پژوهشی با عنوان پیش‌بینی اضطراب کرونا بر اساس راهبردهای تنظیم شناختی هیجان، سرسختی سلامت و اضطراب مرگ در بیماران دیابتی دریافتند که راهبردهای مثبت تنظیم شناختی هیجان و سرسختی سلامت با اضطراب کرونا در بیماران دیابتی رابطه منفی و معنی‌دار و راهبردهای منفی تنظیم شناختی هیجان و اضطراب مرگ با اضطراب کرونا آنان رابطه مثبت و معنی‌دار داشت. همچنین، راهبردهای تنظیم شناختی هیجان، سرسختی سلامت و اضطراب مرگ توانستند ۸/۳۸ درصد از تغییرات اضطراب کرونا در بیماران دیابتی را تبیین نمایند که سهم اضطراب مرگ بیشتر از سایر متغیرها بود. امیر فخرایی و همکاران (۱۴) در مطالعه‌ی خود با عنوان پیش‌بینی اضطراب کرونا ویروس بر اساس نگرانی سلامتی، سرسختی روان‌شناختی و فرا هیجان مثبت در بیماران دیابتی نشان دادند که نگرانی

خواسته شد از ذکر نام و نام خانوادگی در پرسشنامه‌ها خودداری نمایند. همچنین ملاحظات اخلاقی، همچون اصل امانت‌داری علمی، رعایت حق انتخاب و اختیار، داوطلبانه بودن شرکت در پژوهش و حقوق معنوی مؤلفین آثار رعایت شد. این پژوهش با مجوز دانشگاه جامع علمی کاربردی بوکان به شماره ۱۴۰۰/۱۷۷/ب انجام شده است. برای گردآوری داده‌ها از پرسشنامه‌های ذیل استفاده شد.

پرسشنامه اضطراب کرونا: این ابزار جهت سنجش ویروس کرونا در کشور ایران توسط علی پور، قدمی، علیپور و عبدالله زاده (۱۳۹۸) طراحی شده است. این پرسشنامه دارای ۱۸ سؤال است و بر اساس طیف ۴ درجه‌ای لیکرت (هرگز=۰، گاهی اوقات=۱، بیشتر اوقات=۲ و همیشه=۳) نمره‌گذاری می‌شود. هرچقدر فرد نمرات بالاتری در این پرسشنامه کسب کند؛ نشان‌دهنده‌ی سطح بالاتری از اضطراب و بالعکس کسب نمرات پایین به معنای اضطراب کمتر در فرد می‌باشد. دامنه نمرات کسب‌شده توسط آزمودنی‌ها بین ۰ تا ۵۴ متغیر است. روایی سازه و محتوایی آن توسط سازندگان تأییدشده و پایایی از طریق روش آلفای کرونباخ ۰/۹۱ به دست آمده است (۹). همچنین در پژوهش عینی، عبادی و هاشمی (۱۵) پایایی آزمون از طریق روش آلفای کرونباخ ۰/۹۳ گزارش شده است. در پژوهش حاضر پایایی بر اساس روش آلفای کرونباخ ۰/۸۶ به دست آمد.

پرسشنامه رضایت شغلی: این پرسشنامه اولین بار توسط بری فیلد و روث در دانشگاه مینه سوتا و با ۱۰۰ سؤال طراحی شد. وایس و داویس و انگلند الفکوئیست در سال ۱۹۶۷ آن را بررسی و اصلاح کردند و گویه‌های آن را به ۲۰ کاهش دادند (۱۶). این ابزار بر اساس طیف ۵ درجه‌ای لیکرت (خیلی ناراضی=۱ تا خیلی راضی=۵) نمره‌گذاری می‌شود. دامنه نمرات کسب‌شده توسط آزمودنی‌ها بین ۲۰ تا ۱۰۰ متغیر است که نمرات ۲۰ تا ۴۰ خیلی ناراضی، ۴۱ تا ۶۰ ناراضی، ۶۱ تا ۸۰ راضی و ۸۱ تا ۱۰۰ خیلی راضی محسوب می‌شوند. در پژوهش حاضر از ویرایش دوم پرسشنامه که شامل ۲۰ گویه بود استفاده شده است. پایایی پرسشنامه از طریق روش آلفای کرونباخ بین ۰/۶۸ تا ۰/۸۴ و پایایی باز آزمایی بین ۰/۳۹ تا ۰/۷۰ محاسبه شده است و روایی آن نیز مورد تأیید قرار گرفته است (۱۷). در پژوهش حاضر پایایی بر اساس آلفای کرونباخ ۰/۷۹ به دست آمد.

سلامتی با اضطراب کرونا در بیماران دیابتی رابطه مثبت و معنی‌دار، سرسختی روان‌شناختی و فرا هیجان مثبت با اضطراب کرونا رابطه منفی و معنی‌دار داشت. همچنین متغیرهای نگرانی سلامتی، سرسختی روان‌شناختی و فرا هیجان مثبت به‌طور معنی‌داری توانستند ۲۶/۵ درصد از تغییرات اضطراب کرونا در بیماران دیابتی را پیش‌بینی نمایند که سهم نگرانی سلامتی بیشتر از سایر متغیرها بود. بنابراین، با توجه به نقش اساسی مدرسان در توسعه و پیشرفت دانشگاه و دانشجویان، اضطراب و عدم سلامت روان آن‌ها می‌تواند بر عملکردشان تأثیر بگذارد. لذا انجام پژوهش‌هایی در زمینه‌های مختلف برای بهبود رضایت شغلی، اشتیاق شغلی و شناسایی متغیرهای تأثیرگذار بر کاهش اضطراب مدرسان ضروری به نظر می‌رسد. تاکنون مطالعه‌ای در داخل کشور به تبیین روابط بین اضطراب کرونا با رضایت شغلی و اشتیاق شغلی در مدرسان دانشگاه نپرداخته است. لذا انجام این پژوهش می‌تواند دست آوردهای تلویحی مهمی برای کارایی بیشتر مدرسان در دانشگاه به همراه داشته باشد. درنهایت هدف از انجام پژوهش حاضر با توجه به مطالب ارائه‌شده در بالا پیش‌بینی اضطراب کرونا بر اساس رضایت شغلی و اشتیاق شغلی بود.

روش بررسی

روش پژوهش حاضر توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش شامل تمامی مدرسان دانشگاه جامع علمی کاربردی شهر بوکان در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۳۹۹ بود که با استفاده از روش نمونه‌گیری تمام شماری ۹۳ نفر به‌عنوان نمونه مورد ارزیابی قرار گرفتند و به علت شرایط خاص جامعه آماری در دوره کرونا و محدودیت‌های اعمال‌شده و برگزاری کلاسهای دانشگاه به شیوه‌ی غیرحضور، پرسشنامه‌ها توسط آموزش دانشگاه به‌صورت آنلاین از طریق شبکه‌های اجتماعی (واتساپ و تلگرام) توزیع شد. ملاک‌های ورود آزمودنی‌ها به پژوهش مدرسان زن و مرد دانشگاه جامع علمی کاربردی مرکز بوکان، دارا بودن حداقل ۲ سال سابقه خدمت در دانشگاه، رضایت جهت شرکت در پژوهش و همچنین ملاک‌های خروج ناقص تکمیل شدن پرسشنامه‌های آنلاین، عدم رضایت فرد و مایل نبودن به همکاری در امر پژوهش بود. درنهایت این اطمینان به افراد داده شد که تمامی اطلاعات محرمانه هستند و برای امور پژوهشی مورد استفاده قرار خواهند گرفت؛ به‌منظور رعایت حریم خصوصی، از افراد

درصد) از مدرسان زن بودند. ۳۸ نفر (۴۰/۸۶ درصد) کارشناسی ارشد، ۲۰ نفر (۲۱/۵۰ درصد) دانشجوی دکتری و ۳۵ نفر (۳۷/۶۳ درصد) دکترا بودند. همچنین میانگین و انحراف معیار سن برای مدرسان مرد $4/54 \pm 37/91$ و میانگین و انحراف معیار سن برای مدرسان زن $3/82 \pm 34/19$ بود. نتایج آزمون تی مستقل نشان داد که از لحاظ اضطراب کرونا بین دو گروه مدرس زن و مرد تفاوت معنی‌داری وجود نداشت ($p=0/189$). همچنین نتایج آزمون تحلیل واریانس یک‌راهه نیز نشان داد که از لحاظ اضطراب کرونا بین سطوح مختلف تحصیلی مدرسان تفاوت معنی‌داری وجود نداشت ($p=0/076$). پیش از تحلیل داده‌ها بررسی پیش‌فرض نرمال بودن بر اساس آزمون کولموگروف-اسمیرنوف بررسی شد و فرض نرمال بودن داده‌ها برقرار بود. در جدول شماره ۱ نتایج آزمون کولموگروف-اسمیرنوف، میانگین و انحراف معیار، کمترین نمره و بیشترین نمره مربوط به متغیرهای پژوهش ارائه شده است.

پرسشنامه اشتیاق شغلی: این پرسشنامه توسط سالوناوا و شوغلی در سال ۲۰۰۱ طراحی و تدوین شده است. دارای ۱۷ گویه و سه مؤلفه انرژی حرفه‌ای یا توانایی (سؤالات ۱ تا ۶)، وقف خود (سؤالات ۷ تا ۱۱) و جذب (سؤالات ۱۲ تا ۱۷) می‌باشد. این ابزار بر اساس طیف ۵ درجه‌ای لیکرت (کاملاً مخالفم = ۱ تا کاملاً موافقم = ۵) نمره‌گذاری می‌شود. دامنه نمرات کسب‌شده توسط آزمودنی‌ها بین ۱۷ تا ۸۵ متغیر است. نمرات بالا نشان‌دهنده‌ی اشتیاق شغلی بالا و نمرات پایین به معنای اشتیاق شغلی کم در فرد می‌باشد. روایی محتوایی ابزار مورد تأیید خبرگان و متخصصان قرار گرفته و پایایی آن از طریق روش آلفای کرونباخ ۰/۹۶ گزارش شده است (۱۸). در پژوهش حاضر نیز پایایی ابزار با استفاده از روش آلفای کرونباخ ۰/۸۳ به دست آمد.

نتایج

یافته‌های جمعیت‌شناختی مربوط به گروه نمونه نشان داد که ۵۷ نفر (۶۱/۲۹ درصد) از مدرسان مرد و ۳۶ نفر (۳۸/۷۰ درصد)

جدول ۱. آمار توصیفی مربوط به متغیرهای پژوهش و نتایج آزمون کولموگروف-اسمیرنوف

متغیر	جنسیت	تعداد	میانگین	انحراف معیار	کمینه	بیشینه	کولموگروف-اسمیرنوف (سطح معنی‌داری)
اضطراب کرونا	مرد	۵۷	۱۲/۳۱	۵/۵۶	۵	۲۴	۰/۱۹۳
	زن	۳۶	۱۲/۷۵	۷/۴۹	۶	۲۷	
	کل	۹۳	۱۲/۴۸	۶/۳۴	۵	۲۷	
رضایت شغلی	مرد	۵۷	۶۱/۸۴	۱۴/۳۵	۳۰	۸۵	۰/۰۶۵
	زن	۳۶	۵۸/۸۳	۱۱/۴۰	۳۴	۷۹	
	کل	۹۳	۶۰/۶۷	۱۳/۳۱	۳۰	۸۵	
اشتیاق شغلی	مرد	۵۷	۵۹/۳۱	۱۳/۱۳	۳۳	۸۰	۰/۰۹۲
	زن	۳۶	۶۳/۵۲	۱۳/۱۵	۴۱	۸۴	
	کل	۹۳	۶۰/۹۴	۱۳/۲۳	۳۳	۸۴	

انحراف معیار، کمینه و بیشینه متغیرهای پژوهش به تفکیک جنسیت مدرسان ذکر شده است. نتایج مندرج در جدول ۲ نشان می‌دهد که همبستگی معنی‌داری بین رضایت شغلی و اشتیاق شغلی وجود دارد. همچنین همبستگی منفی معنی‌داری بین رضایت شغلی و اشتیاق شغلی با اضطراب کرونا وجود دارد.

نتایج مندرج در جدول ۱ شاخص‌های توصیفی، نتایج آزمون کولموگروف-اسمیرنوف مربوط به متغیرهای پژوهش را نشان می‌دهد. با توجه به مقدار آزمون کولموگروف-اسمیرنوف برای همه متغیرها مقدار سطح معنی‌داری بزرگ‌تر از ۰/۰۵ است؛ بنابراین این مقدار به لحاظ آماری معنادار نمی‌باشد ($P > 0/05$) و هر سه توزیع نرمال هستند. همچنین نتایج میانگین و

جدول ۲. ضرایب همبستگی پیرسون مربوط به متغیرهای تحقیق

متغیر	۱	۲	۳
۱. اضطراب کرونا	-		
۲. رضایت شغلی	* -۰/۳۵۴	-	
۳. اشتیاق شغلی	* -۰/۴۴۳	* ۰/۵۱۴	-

*سطح معناداری برابر با ۰/۰۱

جدول ۳. ضرایب رگرسیون گام به گام اضطراب کرونا بر اساس رضایت شغلی و اشتیاق شغلی

گامها	متغیرهای پیش‌بین	B	Beta	ضریب t	R ²	P	دوربین واتسون	Tolerance	VIF
۱	رضایت شغلی	-۰/۱۶۹	-۰/۳۵۴	-۳/۶۰۸	۰/۱۲۵	۰/۰۰۱		۰/۷۳۶	۱/۳۵۹
۲	اشتیاق شغلی	-۰/۲۱۳	-۰/۴۴۳	-۴/۷۱۶	۰/۱۹۶	۰/۰۰۱	۱/۹۵۴	۰/۷۳۶	۱/۳۵۹

نتایج مندرج در جدول ۳ نشان می‌دهد که رضایت شغلی و اشتیاق شغلی قادر به پیش‌بینی اضطراب کرونا در مدرسان هستند ($P < ۰/۰۱$). در واقع اشتیاق شغلی در قیاس با رضایت شغلی تأثیر بیشتری بر اضطراب کرونا دارد. ۱۲/۵ درصد از واریانس اضطراب کرونا توسط رضایت شغلی و در مجموع ۱۹/۶ درصد از واریانس اضطراب کرونا توسط رضایت شغلی و اشتیاق شغلی تبیین می‌شود. ضرایب بتای به دست آمده با توجه به سطح معنی‌داری نشان می‌دهد که رضایت شغلی و اشتیاق شغلی با اضطراب کرونا رابطه منفی معنی‌داری دارند. همچنین باهدف تعیین تفاوت بین مقادیر واقعی و مقادیر پیش‌بین شده با مدل رگرسیون از آماره دوربین واتسون استفاده شد؛ که برابر با ۱/۹۵۴ بود که این مقدار در دامنه بین ۱/۵ تا ۲/۵ قرار دارد که نشان از مستقل بودن خطاها داشته است. مقادیر ضریب تحمل و تورم واریانس نیز نشان از عدم هم خطی بودن و مناسب بودن مدل رگرسیون است.

بحث

پژوهش حاضر باهدف پیش‌بینی اضطراب کرونا بر اساس رضایت شغلی و اشتیاق شغلی مدرسان دانشگاه جامع علمی کاربردی بوکان انجام گرفت. یافته‌ها نشان داد که رضایت شغلی و اشتیاق شغلی توان پیش‌بینی اضطراب کرونا را دارند. یافته‌های این پژوهش با نتایج کریمی و همکاران (۱)، صادقی و همکاران (۳)، سالاری و همکاران (۴)، لی، شی و کو (۶)، کیور و کیور (۸)، اعزازی بجنوردی و همکاران (۱۳)، امیر فخرایی و همکاران (۱۴) همسو بود. در تبیین یافته‌ی اول پژوهش مبنی بر پیش‌بینی اضطراب کرونا بر اساس رضایت

شغلی می‌توان گفت که رضایت شغلی نوعی احساس رضایت و یا نوعی حس کمال است که افراد از محیط‌های متنوع کاری خویش دریافت می‌کنند. زمانی که افراد در یک حرفه و شغل احساس کنند که در دستیابی به اهداف مورد انتظارشان به نقطه مطلوب رسیده‌اند، حس و نگرش بهتری نسبت به آن شغل پیدا کرده و می‌توان اظهار کرد که رضایت شغلی آن‌ها افزایش یافته است. این بالا رفتن رضایت شغلی می‌تواند تحت تأثیر عواملی در محیط کاری قرار گرفته و دچار خدشه شود. یکی از این عوامل می‌تواند اضطراب باشد. اضطراب در زندگی عاملی مخرب است که بر روی جسم و روان فرد تأثیر منفی می‌گذارد و او را از انجام هر کاری منع می‌کند. در این میان وجود اضطراب در مدرسان می‌تواند تمامی فعالیت‌های مربوط به دانشگاه و دانشجویان را تحت الشعاع قرار دهد و میزان یادگیری و عملکرد آموزشی را به‌طور معناداری کاهش دهد. پس به همان اندازه که اضطراب کاهش یابد میزان رضایت شغلی مدرسان نیز بالا می‌رود و بر اساس میزان رضایتمندی در حرفه‌ی خود می‌توانند برنامه‌هایی مفید و مؤثر جهت بهبود و پیشرفت دانشجویان تدوین کنند و با حس مسئولیت‌پذیری و اعتماد به نفس بیشتری تدریس و فعالیت‌های آموزشی را دنبال کنند. پس انتظار می‌رود با کاهش اضطراب مدرسان میزان رضایت شغلی آن‌ها افزایش یابد.

در تبیین یافته بعدی پژوهش مبنی بر پیش‌بینی اضطراب کرونا بر اساس اشتیاق شغلی نیز می‌توان گفت اشتیاق شغلی یک متغیر مهم برای پیشبرد اهداف سازمان در نظر گرفته می‌شود و افراد را به سمت اهداف سازمان سوق می‌دهد. وجود

در نهایت با توجه به نتایج پژوهش می‌توان گفت که بین رضایت شغلی و اشتیاق شغلی رابطه‌ی مثبت معنادار و بین اضطراب کرونا با رضایت شغلی و اشتیاق شغلی رابطه منفی معنادار وجود دارد. یعنی هرچقدر مدرسان رضایت و اشتیاق شغلی بالایی داشته باشند؛ میزان اضطراب کرونا کمتر و بالعکس با کاهش رضایت و اشتیاق شغلی مدرسان میزان اضطراب کرونا نیز افزایش خواهد یافت. همچنین رضایت شغلی و اشتیاق شغلی توان پیش‌بینی اضطراب کرونا را دارند. در نتیجه کاهش اضطراب کرونا و بهبود و افزایش رضایت شغلی و اشتیاق شغلی مدرسان می‌تواند منجر به عملکرد مطلوب آموزشی و نحوه مثبت ارائه خدمات آموزشی از سوی مدرسان به دانشجویان گردد.

تشکر و قدردانی

بدین وسیله از تمامی شرکت‌کنندگان در این پژوهش (مدرسان دانشگاه جامع علمی کاربردی بوکان)، ریاست محترم دانشگاه جناب آقای مهندس حسین حسن‌پور و مسئولین آموزش سرکار خانم گلاله صدوقی و جناب آقای منصور آسویار که ما را در انجام این پژوهش یاری کردند، صمیمانه تشکر و قدردانی می‌گردد.

نقش نویسندگان

همه نویسندگان مقاله در تدوین و تحلیل و تفسیر داده‌های نسخه پیش‌نویس و دست‌نویس مقاله همکاری داشته و آن را خوانده و تأیید کرده‌اند.

تضاد منافع

این پژوهش بدون حمایت مالی سازمان خاصی صورت گرفته است و به نبود تضاد منافع نویسندگان اشاره می‌شود.

اشتیاق شغلی ضامن پیشرفت و عملکرد یک سازمان محسوب می‌شود. در واقع اشتیاق شغلی یک حالت ذهنی مثبت نسبت به شغل است که با ویژگی‌های شوق داشتن به کار، وقف کار شدن و جذب در کار به جای یک حالت خاص و موقتی توصیف می‌گردد. اشتیاق شغلی به یک حالت روان‌شناختی ثابت و فراگیر اشاره دارد (۱۹). پس میزان اضطراب می‌تواند شوق داشتن و میل به انجام کار را افراد بگیرد. زمانی که افراد دچار اضطراب شوند معمولاً انگیزه و اشتیاق را در محیط کار از دست می‌دهند و از اهداف کاری دور خواهند شد و هنگام مواجهه با چالش‌ها و سختی مقاومتی از خود نشان نمی‌دهند و معمولاً این رفتار در عملکرد آن‌ها تأثیر منفی خواهد گذاشت. پس کاهش اضطراب در محیط‌های کاری برای بالا بردن اشتیاق شغلی کاملاً ضروری به نظر می‌رسد. در انتها از محدودیت‌های این پژوهش می‌توان به توزیع پرسشنامه‌ها به صورت غیرحضوری و الکترونیکی، روش نمونه‌گیری غیر تصادفی داوطلبانه و در دسترس، ابزارهای خود گزارشی، مکان اجرا و گستره آن اشاره کرد. از همین رو توصیه می‌شود در صورت امکان در مطالعات بعدی این موارد مورد توجه قرار گیرد. همچنین پیشنهاد می‌شود برنامه‌هایی جهت مداخله کاهش اضطراب کرونا از طریق برگزاری جلسات و کارگاه‌های مشاوره به صورت فردی و گروهی برای مدرسان بصورت مجازی و یا حتی با رعایت پروتکل‌های بهداشتی بصورت حضوری اجرا کرد. پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های جداگانه‌ای، دیگر متغیرهای روان‌شناختی را با اضطراب کرونا در مدرسان مورد سنجش قرارداد و نتایج حاصل از آن را در مقایسه با یافته‌های این پژوهش قرارداد تا تعمیم‌پذیری با احتیاط صورت گیرد.

نتیجه‌گیری

References

1. Karimi P, Yazdanbakhsh K, Karbalaie M. *Predicting Corona Anxiety According to sleep quality: Analyzing the Moderating Role of Gender*. Journal of Clinical Psychology. 2021; 13 (2): 15-22 [Persian].
2. Rahmani R, Sargazi V, Jalali MS, Babamiri M. *Relationship between COVID-19-caused Anxiety and Job Burnout among Hospital Staff: A Cross-sectional Study in the Southeast of Iran*. Journal of Occupational Hygiene Engineering Volume. 2021; 7 (4): 61-9 [Persian].
3. Sadeqi S, Sharifirahnm S, Fathi A, Mohamadi S. *Predicting Covid-19 Anxiety and Its Social Stigma Experience Based on the Dimensions of Internet Addiction after the First Age of Epidemic in Students*. Health Research Journal. 2020; 5 (4): 268-78 [Persian].

4. Salari M, Bakraei S, Sharifnejad Nemat Abadi MA, Alizadeh N, Mohseni F. *Prediction of Coronavirus Anxiety Based on Anxiety Tolerance and Cognitive Emotion Regulation in Employed Women*. Journal of Applied Family Therapy. 2020; 1 (4): 38-52 [Persian].
5. Azizaram S, Basharpour S. *The role of rumination, emotion regulation and responsiveness to stress in predicting of Corona anxiety (COVID-19) among nurses*. Quarterly Journal of Nursing Management. 2020; 9 (3):8-18 [Persian].
6. Lai CC, Shih TP, Ko WC, Tang HJ, Hsueh PR. *Severe acute respiratory syndrome coronavirus 2 (SARS-CoV-2) and coronavirus disease-2019 (COVID-19): The epidemic and the challenges*. International journal of antimicrobial agents. 2020; 55 (3): 105924.
7. Cure E, Cure MC. *Angiotensin-converting enzyme inhibitors and angiotensin receptor blockers may be harmful in patients with diabetes during COVID-19 pandemic*. Diabetes & Metabolic Syndrome: Clinical Research & Reviews. 2020; 14 (4): 349-50.
8. Alipour A, Ghadami A, Alipour Z, Abdollahzadeh H. *Preliminary validation of the Corona Disease Anxiety Scale (CDAS) in the Iranian sample*. Quarterly Journal of Health Psychology. 2020; 8 (32): 163-75 [Persian].
9. Poursadeghiyan M, Abbasi M, Mehri A, Hami M, Raei M, Ebrahimi MH. *Relationship between job stress and anxiety, depression and job satisfaction in nurses in Iran*. The social sciences. 2016; 11 (9): 2349-55 [Persian].
10. Moradi S, Farahnaki Z, Akbarzadeh A, Gharagozlou F, Pournajaf A, Abbasi AM, Omidi L, Hami M, Karchani M. *Relationship between shift work and Job satisfaction among nurses: a Cross-sectional study*. International Journal of Hospital Research. 2014; 3 (2): 63-8 [In Persian].
11. Mirheydari A, Siadat S, Hoveyda R, Abedi MR. *The Relationship of Organizational Learning and Self-Efficacy to Work Engagement* [Persian].
12. Poor Abbas A. *The effectiveness of participating in professional self-efficacy workshops on job motivation of Isfahan University employees [dissertation]*. Master Thesis, University of Isfahan; 2008.
13. Ezazi Bojnourdi E, Ghadampour S, Moradi Shakib A, Ghazbanzadeh R. *Predicting corona anxiety based on cognitive emotion regulation strategies, health hardiness and death anxiety in diabetic patients*. Iranian Journal of Psychiatric Nursing. 2020; 8 (2): 34-44 [Persian].
14. Amirfakhraei A, Masoumifard M, Esmaeilshad B, DashtBozorgi Z, Baseri LD. *Prediction of Corona virus Anxiety based on Health Concern, Psychological Hardiness, and Positive Meta-emotion in Diabetic Patients*. Journal of Diabetes Nursing. 2020; 8 (2): 1072-83 [Persian].
15. Eyni S, Ebadi M, Hashemi Z. *Corona Anxiety in Nurses: The Predictive Role of Perceived Social Support and Sense of Coherence*. Iranian Journal of Psychiatry and Clinical Psychology. 2020; 26 (3): 320-31 [Persian].
16. Weiss DJ, Dawis RV, England GW. *Manual for the Minnesota satisfaction questionnaire*. Minnesota studies in vocational rehabilitation. 1967.
17. Kamali M, Moeen Shahangyan M S, Mobaraki H, Akbar Fahimi M. *The Relationship between Quality of Working Life and Job Satisfaction in Exceptional School Teachers*. MEJDS. 2020; 10: 41-41 [Persian].
18. Zeyaaddiny M, Ramezani S. *Job enrichment and job engagement for propensity to leave of employees*. Journal of Strategic Management Studies. 2013; 4(15):177-99 [Persian].
19. Schaufeli WB, Bakker AB, Hoogduin K, Schaap C, Kladler A. *On the clinical validity of the Maslach Burnout Inventory and the Burnout Measure*. Psychology & health. 2001; 16 (5): 565-82.

Covid-19 anxiety in teachers of the University of Applied Science and Technology: The effect of job satisfaction and work engagement

Najari M^{1*}, Bibak F², Khezhnezhad A³, Khezhnezhad A⁴, Mam Ghaderi K⁵

¹ PhD in Psychology, Department of Educational Sciences, , University of Applied Science and Technology, Bokan, Iran

² Master of Psychology, Department of Psychology, Sanandaj Center, Payame Noor University, Sanandaj, Iran

³ Master of Nanochemistry, Education Department, Bokan, West Azerbaijan, Iran

⁴ Master of Biology, Education Department, Sanandaj, Kurdistan, Iran

⁵ Master of Educational Sciences, Department of Educational Sciences, Bokan Center, University of Applied Science and Technology, Bokan, Iran

Abstract

Introduction: The spread of corona disease and the implementation of preventive policies have had a profound psychological and physical impact on individuals in society; Therefore, the aim of this study was to predict corona anxiety based on job satisfaction and work engagement.

Materials and Methods: The research method was descriptive-correlational. The statistical population of the study included all teachers of bokan University of Applied Sciences in 2020-2021, which were evaluated as a sample using a total sampling method of 93 people. The questionnaires were distributed online through social networks (WhatsApp and Telegram). To measure the studied variables, questionnaires of Corona Minnesota job satisfaction (MSQ) and work engagement of Salanova & Schaufeli were used. Research data were analyzed using Pearson's correlation test and stepwise regression analysis with SPSS software version 23 and the significance level of the tests was considered 0.05.

Results: The results showed that 57 teachers (61.29%) were males and 36 (38.70%) were females. The mean and standard deviation of age for male teachers was 37.91 ± 4.54 years and the mean and standard deviation of age for female teachers was 34.19 ± 3.82 years. There was a significant positive correlation between job satisfaction and work engagement and also a significant negative correlation between job satisfaction and work engagement with coronary anxiety. 12.5% of the variance of corona anxiety was explained by job satisfaction and a total of 19.6% of the variance of coronar anxiety was explained by job satisfaction and work engagement.

Conclusion: According to the results of the study, it can be stated that in order to increase job satisfaction and work engagement in people's work environments, measures should be taken to reduce anxiety and negative variables and teachers should do their work with more satisfaction and engagement.

Keywords: Job satisfaction, Work engagement, Corona anxiety, University of Applied Science and Technology.

This paper should be cited as:

Najari M, Bibak F, Khezhnezhad A, Khezhnezhad A, Mam Ghaderi K. *Covid-19 anxiety in teachers of the University of Applied Science and Technology: The effect of job satisfaction and work engagement*. Occupational Medicine Quarterly Journal. 2022;13(4):17-24.

* **Corresponding Author:**

Email: najari.masoud@yahoo.com

Tel: +98 9144821356

Received: 25.09.2021

Accepted: 13.01.2022